

2. Романова І. А. Порівняльний аналіз використання інтелектуальних ігор у навчально-виховному процесі. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2014. № 3. С. 64-69.
3. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2004. 207 с.

Єлизавета УСКОВА

ІНФОГРАФІКА ЯК ЗАСІБ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Провідним завданням розвитку вищої освіти в Україні визначено інтеграцію вищої освіти в загальноєвропейську систему. У зв'язку з цим посилюються вимоги до якості освітніх послуг відповідно до європейських стандартів, впроваджуються системи зовнішнього та внутрішнього забезпечення якості освіти, оновлюються освітні програми з метою їх наближення до потреб ринку праці, посилення практичної складової підготовки фахівців.

Освітній процес у вищій школі має на меті забезпечити здобуття особою відповідного ступеня вищої освіти та професійної кваліфікації. Акцент зміщується від викладання до процесу навчання студента, розвитку його критичного мислення, залучення до науково-дослідницької роботи. Тому освітні програми мають бути більш практико-орієнтованими, формувати актуальні компетентності, відповідати вимогам ринку праці.

Навчальна інформація відіграє ключову роль в освітньому процесі вищої школи: вона є основою для формування професійних знань, умінь та навичок студентів, розвитку ключових компетентностей. Навчальна інформація є основним ресурсом в освітньому процесі вищої школи, тому важливо забезпечити її якість, доступність та ефективні способи опрацювання. Для підтримки освітнього процесу у вищій школі активно впроваджуються електронні освітні ресурси, дистанційні форми навчання, цифрові платформи, сучасні засоби візуалізації навчальної інформації.

Візуалізація навчальної інформації є потужним інструментом, який допомагає підвищити ефективність навчання у вищій школі, поліпшити сприйняття, засвоєння та критичне осмислення матеріалу студентами. Візуальні репрезентації стимулюють студентів аналізувати, порівнювати, інтерпретувати інформацію та робити власні висновки. Одним із ефективних засобів візуалізації навчальної інформації в освітньому процесі вищої школи є інфографіка, яка дозволяє візуалізувати великі обсяги даних, статистики, процесів у зрозумілій, лаконічній формі, спрощуючи сприйняття складних понять та ідей.

Аналіз наукових праць показує, що проблема візуалізації освітнього процесу у вищій школі вивчалася такими дослідниками як Р. Арнхейм, К. Батаєва, К. Вар, Г. Голсуорт, Г. Ільїна, Н. Лобач, В. Мітчелл, О. Полонніков, Д. Роем, О. Сілкова, С. Симоненко, Е. Тафті, А. Тютюнник, В. Швирка та ін. Використання інфографіки для візуалізації навчального контенту в закладі вищої освіти є предметом наукових досліджень таких вчених як Д. Безуглий, С. Дроздова, Д. Желязни, М. Клепар, В. Лаптев, О. Нич, Л. Панченко, Н. Смірнова, В. Тулупов, І. Шахіна, О. Швед та ін.

Мета нашого дослідження полягає у з'ясуванні ролі інфографіки як засобу візуалізації навчальної інформації в освітньому процесі вищої школи, а також визначенні способів її ефективного використання в процесі професійної підготовки фахівців.

Вивчення наукових праць (М. Клепар, К. Кузнецової, О. Нич, А. Тютюнник, В. Швирки) показує, що візуалізація розглядається вченими як процес, що передбачає перетворення текстових, числових та інших видів даних у візуальні форми, такі як

діаграми, графіки, схеми, ілюстрації та допомагає зробити складні абстрактні поняття та великі обсяги інформації більш зрозумілими та доступними для сприйняття [2; 3; 5].

Ефективність візуалізації залежить від правильного вибору засобів, їх відповідності меті, змісту та цільової аудиторії. До сучасних засобів візуалізації навчальної інформації відносяться мультимедійні презентації, схеми та малюнки, ментальні карти, інфографіки, діаграми, таймлайни, анімації та відео, скрайбінг та відеоскрайбінг, інтерактивні симуляції та моделі.

Інфографіка (від англ. *information graphics*) визначається вченими (М. Клепар, К. Кузнецовою, О. Нич) як «галузь комунікативного дизайну, синтетичну форму організації інформаційного матеріалу, що включає в себе візуальні елементи і тексти» [1, с. 32]. Це візуальне подання інформації у вигляді зображень із мінімальним використанням тексту, яке широко застосовується в освіті, засобах масової інформації, маркетингу, науці та інших сферах людської діяльності для ефективної комунікації складних даних та ідей. У вищій школі інфографіка є потужним інструментом візуалізації навчального матеріалу, що полегшує його сприйняття, розуміння та запам'ятовування студентами.

Дослідження показує, що основними характеристиками та елементами інфографіки є: візуалізація даних (використання різноманітних графічних елементів –діаграм, ілюстрацій, піктограм, схем, таймлайнів для подання інформації), структурованість, мінімальність тексту, простота та лаконічність, привабливий дизайн. Інфографіку можна класифікувати за різними критеріями:

- за метою використання: описова (візуалізація даних, фактів, статистики), інструктивна (візуальне керівництво, покрокові інструкції), навчальна (візуалізація для пояснення концепцій, теорій), переконуюча (візуалізація для аргументації, впливу на аудиторію);

- за типом візуалізації: статична інфографіка (статичні зображення), анімована інфографіка (з рухомими елементами, анімацією), інтерактивна інфографіка (з інтерактивними елементами), відео-інфографіка (відеоформат з анімацією та озвученням);

- за структурою: порівняльна (порівняння даних, явищ), процесуальна (візуалізація процесів, алгоритмів), ієрархічна (візуалізація ієрархій, структур), хронологічна (візуалізація подій у часі), просторова (візуалізація просторових об'єктів, карт);

- за типом візуальних елементів: діаграмна, пікторіальна, картографічна, хмарна;

- за формою подачі: плакатна, брошурна, буклетна, online-digital.

Така класифікація допомагає обрати найбільш відповідний тип інфографіки для візуалізації певного виду навчальної інформації під час навчальних занять.

Сучасний процес професійної підготовки фахівців у вищій школі здійснюється на основі запровадження інтерактивної взаємодії викладача і студента, що вимагає використання інструментів інтеракції, до яких, безперечно, належить інтерактивна інфографіка. Це різновид інфографіки, який передбачає інтерактивну взаємодію користувача з візуальними елементами. На відміну від статичної інфографіки, інтерактивна інфографіка надає можливість змінювати, фільтрувати, анімувати та персоналізувати подання інформації. Основними характеристиками інтерактивної інфографіки є: інтерактивні елементи керування, анімація та рух, нелінійна структура, мультимедійний контент, адаптивний дизайн, інтеграція веб-технологій [1; 4].

Переваги використання інтерактивної інфографіки в освітньому процесі вищої школи полягають у підвищеній залученості студентів до навчання через можливість маніпулювання візуальними елементами, стимулюванні дослідницького навчання, розвитку навичок візуального сприйняття інформації та привабливому поданні

навчального контенту. Таким чином, інтерактивна інфографіка надає величезний потенціал для вдосконалення освітнього процесу у вищій школі, ефективної візуалізації складної інформації та заохочення студентів до самостійного пізнання.

Для ефективної візуалізації навчальної інформації в освітньому процесі вищої школи існує низка корисних ресурсів та інструментів, зокрема, програмне забезпечення для створення інфографіки. Це онлайн-конструктори інфографіки з великою бібліотекою шаблонів та елементів (Canva, Visme, Piktochart), професійні графічні редактори з розширеними можливостями (Adobe Illustrator, InDesign, Photoshop), програми для презентацій, які можна використовувати для створення статичних інфографік (Microsoft PowerPoint, Google Slides).

Вивчення наукових джерел [1; 2; 3; 4; 5], аналіз практики використання інфографіки в процесі вивчення професійно-орієнтованих навчальних дисциплін, дозволило нам визначити способи її ефективного застосування. До них відносимо:

- *візуалізацію теоретичного навчального матеріалу*: інфографіка є ефективним засобом для наочного представлення складних теорій, концепцій, процесів під час лекцій та семінарів; вона допомагає структурувати та спростити розуміння абстрактної інформації.

- *презентацію досліджень та проєктів*: студенти можуть використовувати інфографіку для візуального представлення результатів власних наукових досліджень, курсових та дипломних проєктів;

- *інтеграцію в підручники, навчальні посібники, мультимедійні презентації* як додатковий візуальний матеріал для кращого засвоєння інформації студентами;

- *візуалізацію інструкцій та алгоритмів*: у технічних та природничих дисциплінах інфографіка корисна для покрокового візуального пояснення методик, алгоритмів дій, принципів роботи обладнання;

- *онлайн-навчання студентів*: інтерактивна та анімована інфографіка є ефективним засобом для електронних курсів, онлайн-платформ навчання;

- *узагальнення та систематизацію інформації*: після вивчення великих розділів чи тем, інфографіка може використовуватись для структурованого підсумку та візуалізації ключових положень;

- *розвиток візуальної грамотності*: створення власних інфографік студентами є практикою, що розвиває навички візуального подання інформації та критичного мислення;

- *корпоративне навчання та тренінги*: інфографіка часто застосовується в корпоративному навчанні, тренінгах як ефективний спосіб передачі знань та інструкцій.

Отже, інфографіка є універсальним і гнучким інструментом візуалізації, що може бути інтегрованою в різноманітні елементи освітнього процесу вищої школи, сприяючи кращому засвоєнню знань студентами.

Підсумовуючи стверджуємо, що організація освітнього процесу у вищій школі з використанням нових засобів візуального представлення навчальної інформації розширює можливості якісного засвоєння професійних знань, формування умінь і навичок майбутніми фахівцями. Інфографіка, як синтетичний засіб організації інформаційного матеріалу, сприяє розвитку візуального мислення і візуальної грамотності студента.

Список використаних джерел

1. Клепар М. В., Кузнецова К. С., Нич О. Б. Використання інфографіки для візуалізації освітнього контенту в закладі вищої освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. № 199. С. 31-36.

2. Сілкова О. В., Лобач Н. В. Педагогічна технологія візуалізації навчальної інформації. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2018. Вип. 62. С. 180-183.
3. Тютюнник А. В. Технології візуалізації у світових дослідженнях. *Open educational e-environment of modern University* 2020. № 9. С. 161-168.
4. Швед О. В. Інфографіка як складова освітньо-комунікаційного процесу. *Наукові записки: збірник наукових статей*. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. Вип. 127. С. 224-232.
5. Шwirка В. М. Технології візуалізації в освітньому процесі вищої школи: змістовий та функційний аспекти. *Освіта та педагогічна наука*. 2022. № 3 (181). С. 55-68.

Дар'я ТАРАСЕНКО

КОУЧИНГ У ТЬЮТОРСЬКОМУ СУПРОВІДІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Вища освіта в Україні переживає період реформування та модернізації, спрямованих на інтеграцію до європейського освітнього простору. Забезпечення високої якості професійної підготовки фахівців в Україні є надзвичайно важливим завданням, що стоїть перед широким науковим загалом. Головними вимогами до якості професійної підготовки визначено відповідність освітніх програм сучасному ринку праці та потребам роботодавців, впровадження інноваційних методів навчання, високий рівень професіоналізму професорсько-викладацького складу. Відбувається зміна професійної ролі викладача вищої школи у взаємодії зі студентами: від координатора, методиста, джерела інформації до модератора, фасилітатора і тьютора.

Зміщення цих позицій зумовлює зміну характеру професійної діяльності викладача вищої школи. Тьюторський супровід професійної підготовки фахівця стає необхідною умовою ефективного опанування професійними компетентностями та успішного кар'єрного старту випускників. Тьютор виступає провідником, наставником, який допомагає студенту визначити освітні цілі, скласти індивідуальну траєкторію навчання, сприяє його самоосвіті і саморозвитку. При цьому важливим є оволодіння тьютором інноваційними технологіями формування партнерських відносин зі студентом: індивідуально-гуманістичного спілкування, високоморальної вчинкової діяльності, кейс-технології, психологічного тренінгу, коучингу.

Коучинг, як сучасна педагогічна технологія, створена з метою набуття суб'єктом життєвої компетентності, яка зумовлює докорінну зміну моделей поведінки особистості і визначає якість та характер її життєтворчості. Інтеграція коучингу у вищу освіту відповідає сучасним тенденціям студентоцентрованого, компетентнісного підходів і допомагає підготувати випускників, здатних до самореалізації та безперервного навчання.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що питанню використання технології коучингу у вищій школі присвячено праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Серед них особливої уваги заслуговують наукові дослідження А. Бойко, Т. Борової, А. Браун, Н. Гарань, С. Гвоздій, Ю. Голан, Н. Горук, Н. Дем'яненко, О. Дмитрової, Т. Леонард, О. Нежинської, Л. Пейдж, Г. Поберезької, Д. Рок, О. Устянської, Е. Шані, Т. Штольцфус та ін.

Мета нашого наукового пошуку полягає у з'ясуванні ролі коучингу у тьюторському супроводі професійної підготовки майбутніх фахівців, виявленні ефективних шляхів його практичного застосування в процесі партнерської взаємодії тьютора і студента.